

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η Εθνική Τράπεζα δηλώνει ποικιλότητα τη βούλησή της για συμμετοχή στον πολιτισμό. Στην Αθήνα ιδρύει Μουσείο-Πολιτιστικό Κέντρο, σε μια περιοχική σχετικά υποβαθμισμένη, θέλοντας να συμβάλει ενεργά στην ενίσχυση και την αναβάθμισή της. Εκεί θα στεγαστούν όλα τα κειμήλια που έχουν σχέση με τη συμβολή της Εθνικής Τράπεζας στον πολιτισμό. Θα εκτεθούν συλλογές έργων τέχνης, η Νομισματική Συλλογή της Τράπεζας κ.λπ.

Το κτήριο στο οποίο θα στεγαστεί το Μουσείο-Πολιτιστικό Κέντρο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αγίου Κωνσταντίνου και Μενάνδρου. Χτίστηκε το 1920, αλλά ούτε το όνομα του αρχιτέκτονα που το σχεδίασε μας είναι γνωστό ούτε η πρώτη του μορφή. Το 1942 η Εθνική Τράπεζα το αγόρασε από τη Βασιλική, σύζυγο Ευάγγελου Μπαλατζή, εγγονή της κόρης του Μάρκου Μπότσαρη. Δεν γνωρίζουμε αν στεγάστηκε εκεί κατάστημα ή κάποια υπηρεσία της Τράπεζας. Τα τελευταία πάντως χρόνια το ακίνητο είχε γίνει το ξενοδοχείο «Πατρύς». Από τη στιγμή που το κτήριο εκκενώθηκε, η Τράπεζα ανέλαβε την αποκατάστασή του, αφού έγιναν γενναίες επεμβάσεις για να επανέλθει στην αρχική του μορφή. Ήδη από τις αρχές του 1995 το κτήριο αποπερατώθηκε και πρόκειται το ερχόμενο φθινόπωρο να εγκατασταθεί και να λειτουργήσει εκεί η πρώτη έκθεση, η οποία θα έχει ως θέμα τη γενικότερη πολιτιστική παρουσία της Τράπεζας καθώς και τη συμμετοχή της στα παλαιότερα αλλά και τα σημερινά μεγάλα δημόσια έργα.

Αναλυτικό πρόγραμμα των εκδηλώσεων 1995-1996 θα ανακοινωθεί εν καιρώ.

ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:

Το Πολιτιστικό Κέντρο Βόρειας Ελλάδας της Εθνικής Τράπεζας άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 1989, στο ειδικά για τον σκοπό αυτόν αποκατεστημένο ιστορικό κτήριο της οδού Βασιλίσσης Όλγας 198, στη Θεσσαλονίκη, το γνωστό ως «5ο Γυμνάσιο».

Στο πλαίσιο της λειτουργίας του παρουσιάστηκαν, έως το Δεκέμβριο του 1994, σαράντα τρεις εκθέσεις, από τις οποίες οι είκοσι τρεις ετοιμάστηκαν από σημαντικούς επιστημονικούς ή καλλιτεχνικούς φορείς και διοργανώθηκαν από το Πολιτιστικό Κέντρο, ενώ είκοσι εκθέσεις παρήχθησαν εξ ολοκλήρου από το Πολιτιστικό Κέντρο.

Πραγματοποιήθηκαν επίσης, στο ίδιο χρονικό διάστημα, με την ευθύνη του πιο πάνω Κέντρου, πενήντα μία επιστημονικές ανακοινώσεις και δύο σειρές πειραματικών μαθημάτων τοπογραφίας για τα σχολεία της Θεσσαλονίκης.

Το θεματικό επίκεντρο των εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Κέντρου είναι η ιστορία της Θεσσαλονίκης, του Αγίου Όρους και του ευρύτερου βορειοελλαδικού χώρου.

Μέσα από τις εκθέσεις παρουσιάστηκαν ανέκδοτες φωτογραφίες, καρτοστάλ και άλλα τεκμήρια από παλιές εφημερίδες και αρχεία, ενώ με τις διαλέξεις έγιναν γνωστές οι νεότερες εξελίξεις στην έρευνα των επιστημόνων που ασχολούνται με τη μελέτη του χώρου της βόρειας Ελλάδας.

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ:

Από τα χαρακτηριστικότερα κτίρια της Πάτρας, και ορόσημο στον πολεοδομικό της ιστό, είναι η οικία Ν. Θωμοπούλου, η οποία κατασκευάστηκε, κατά πάσα πιθανότητα, γύρω στα 1870. Περισσότερο ίσως από οποιαδήποτε άλλη νεοκλασική οικία της πόλης, στο κτίριο αυτό βρίσκεται κανείς εκείνα τα γνωρίσματα και στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη νεοκλασική αρχιτεκτονική —θαυμάσιμη ισορροπία του διώκτου με τζα ισόγειου και του «πλήρους» ορόφου, με ύψος παλιές αρχιτεκτονικές καθώς και διακοσμητικά πηλινα αγάλματα, κιγκλιδώματα και μαρμάρινα φουρούσια μπαλκονιών— και συν-ταιριάζουν παραδοσιακά ελληνικά σχήματα με μορφολογικά στοιχεία εισαγμένα από τη Δύση.

Η θέση της νεοκλασικής οικίας στη γωνία της οδού Κορίνθου και επί της πλατείας Βασ. Γεωργίου Α' έκαναν αναπόφευκτη την αλλαγή χρήσης της: Ήδη πριν από το 1933 χρησιμοποιήθηκε ως Στρατιω-τική Λέσχη.

Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες, το κτίριο καταστράφηκε από πυρκαϊά μετά το 1933 και ανακατασκευάστηκε εσωτερικά με φέροντα οργανισμό από οπλισμένο σκυρόδεμα, οπότε έγινε και προσθήκη τρίτου ορόφου σε τμήμα της όλης επιφάνειας του κτηρίου, με υποχώρηση τόσο από την πλατεία όσο και από την οδό Κορίνθου. Η προσθήκη αυτή είναι εμφανής σε φωτογραφία προ του 1967, που έχει δημοσιευτεί στην έκδοση της Εμπορικής Τράπεζας «Νεοκλασική Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα» (Αθήνα 1967).

Νεότερη μεταβολή υπήρξε κατά το 1965, που αλλοίωσε την εικόνα του κτηρίου. Νέα προσθήκη αν-τικατέστησε την προηγούμενη, καταλαμβάνοντας το σύνολο σχεδόν του β' ορόφου. Το 1980 νέα πυρκαϊά έδωσε τέλος στη χρήση του α' και του β' ορόφου, και την ίδια χρονιά κηρύχθηκε διατηρητέο με προσθήκη δύο ορόφων σε σύγχρονη αρχιτεκτονική επεξεργασία.

Το 1986 το κτίριο περιήλθε στην Εθνική Ασφαλιστική και λίγο αργότερα στην Εθνική Τράπεζα, η οποία άρχισε αμέσως τις εργασίες αποκατάστασής του, που αποπερατώθηκαν ήδη. Στις 30 Ιουνίου 1995 γίνονται τα εγκαίνια του κτηρίου, ως παραρτήματος του Πολιτιστικού Κέντρου της Τράπεζας, με έκθεση ζωγραφικής από την καλλιτεχνική συλλογή της Εθνικής Τράπεζας και του Μ.Ι.Ε.Τ. και θέμα: «Η ανθρώπινη μορφή στην τέχνη».

Στο ισόγειο του κτηρίου λειτουργεί ήδη κατάστημα της Τράπεζας εξοπλισμένο με όλα τα σύγχρονα μέσα τραπεζικών συναλλαγών. Έχει ληφθεί, πάντως, πρόνοια ώστε η όλη αμισφαιρα και η επίπλωση του καταστήματος να θυμίζουν τραπεζικό χώρο του μεσοπολέμου.

Οι Εκθέσεις Ιστορικών Τεκμηρίων του Κέντρου ήταν οι εξής:

Θεσσαλονίκη και Εθνική Τράπεζα, 1913-1940, *Θεσσαλονίκη 1989: Ιστοριογραφική και εικονογραφική προσέγγιση σε θέματα σχετικά με την εγκατάσταση και τη λειτουργία του καταστήματος της Εθνικής Τράπεζας στη Θεσσαλονίκη, σε συνδυασμό με την ιστορία της πόλης στην παραπάνω περίοδο.*

Η Θεσσαλονίκη στο μεταίχμιο δύο αιώνων: Προεγγίση στην πόλη μέσα από παλιές καρτοποστάλ (1896-1913), *Θεσσαλονίκη 1990: Έκθεση, με ανέκδοτες χρωμολιθογραφίες, καρτοποστάλ από τη συλλογή Β.Α. Μαυρομάτη, και κείμενο για την ιστορία της καρτοποστάλ στη Θεσσαλονίκη.*

Η Θεσσαλονίκη μέσα από το φακό του Μεγάλου Πολέμου: *Φωτογραφίες της Στρατιάς της Ανατολής (1915-1919), Θεσσαλονίκη 1991: Έκθεση με φωτογραφίες από το αρχείο της φωτογραφικής υπηρεσίας της Στρατιάς της Ανατολής κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο (συλλογή Β.Α. Μαυρομάτη).*

Ημερολόγιο Θεσσαλονίκης 1912-1951: *Η εποχή του Μητροπολίτη Γενναδίου, συνεργασία με το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης του Δήμου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1991: Η κοινωνική κατάσταση στη Θεσσαλονίκη την παραπάνω περίοδο και το έργο του Γενναδίου.*

Έκθεση βυζαντινών και μεταβυζαντινών εικόνων της Βέροιας, *συνεργασία με την 11η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Θεσσαλονίκη 1991, Βέροια 1991.*

Πρόσωπα Προσφύγων (1922-1924), *Θεσσαλονίκη 1992, Καβάλα 1992, Έδεσσα 1993: Η εγκατάσταση των προσφύγων στη Θεσσαλονίκη, περιλαμβάνει ατομικές φωτογραφίες από το αρχείο του καταστήματος Θεσσαλονίκης της ΕΤΕ και αποδελτιώσεις των εφημερίδων της εποχής.*

Η Θεσσαλονίκη στα 1912-1913, *Θεσσαλονίκη 1993: αποδελτιώσεις από τον Τύπο για την καθημερινή ζωή της πόλης κατά την περίοδο της απελευθέρωσής της.*

Αγιορειτική Φωτογραφία 1, *συνεργασία με την Αγιορειτική Φωτοθήκη, Θεσσαλονίκη 1993, Ηράκλειο 1993, Ορμύλια 1993: ανέκδοτες φωτογραφίες από την καθημερινή ζωή των Αγιορειτών στην περίοδο 1870-1940.*

Αγιορειτική Φωτογραφία 2, *συνεργασία με την Αγιορειτική Φωτοθήκη, Θεσσαλονίκη 1993, Birmingham 1993, Ορμύλια 1993: ανέκδοτες φωτογραφίες από τη ζωή στο Όρος και τη γύρω περιοχή, στα τέλη του δέκατου ένατου και στις αρχές του εικοστού αιώνα.*

Αγιορειτική Φωτογραφία 3, *Μονές του Αγίου Όρους: Το λεύκωμα Riley (1883), συνεργασία με την Αγιορειτική Φωτοθήκη. Θεσσαλονίκη 1994, Birmingham 1994, Χαλκιδική 1995: σαράντα πέντε φωτογραφίες και αντίστοιχες ημερολογιακές αναφορές από την επίσκεψη στο Άγιο Όρος του Athelstan Riley, το 1883.*

Πρόσφυγες στον Έβρο: *Τα πρόσωπα, τα χωριά και τα σπίτια, 1922-1939, Θεσσαλονίκη 1993: φωτογραφίες και τεκμήρια, σχετικά με την εγκατάσταση των προσφύγων στα έρημα χωριά της περιοχής Σουφλίου, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή.*

Δουλεύοντας τη Γη (Φωτογραφική Ιστορία της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής), *συνεργασία με την Αμερικανική Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1994: φωτογραφίες και κείμενα για την ιστορία της παραπάνω Σχολής.*

Οι ηρώες διοργανώσεις της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (1926-1930), *Θεσσαλονίκη 1994: φωτογραφίες και τεκμήρια από τον Τύπο και τα διαφημιστικά μηνύματα της εποχής, σχετικά με την ίδρυση και τη ηρώα χρόνια λειτουργίας της ΔΕΘ.*

Το Παπάφειο Ορφανοτροφείο και το Επιπλοποιείο του, *Θεσσαλονίκη 1994: φωτογραφίες και τεκμήρια από τη λειτουργία του Παπαφείου και του επιπλοποιείου του, κατασκευές του τελευταίου.*

Για τις εκθέσεις αυτές έχουν εκδοθεί κατάλογοι ή λευκώματα.

Η Συλλογή Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας καθώς και άλλες συλλογές παρουσιάστηκαν επίσης, σε αλληπάλληλους εκθεσιακούς κύκλους, στο πλαίσιο των εικαστικών εκθέσεων του Πολιτιστικού.